

Stichting Kinderhulp Togo

Nieuwsbrief 22, september 2016

Inleiding

In deze nieuwsbrief presenteren wij de resultaten van het afgelopen schooljaar 2015-2016. Het is een topjaar geweest waarin we meer hebben kunnen doen dan ooit tevoren.

Topjaar voor onderzoek kinderen

Wij hebben afgelopen schooljaar bij 1401 kinderen een volledig onderzoek gedaan (schooljaar 2014-2015: 1235). Klik [hier](#) voor wat een volledig onderzoek inhoudt. Van die 1401 kinderen zijn er 390 tussen 0 en 3 jaar; dat aantal stijgt elk jaar (schooljaar 2014-2015: 377). Die kinderen komen meerdere keren per jaar naar ons centrum net zoals in Nederland bij het consultatiebureau. Ook oudere kinderen moeten vaak terugkomen omdat we willen zien hoe hun ziekte of handicap zich ontwikkelt (voorbeeld: een kind dat slechthorend is maar dat kan komen door een verkoudheid of door teveel oorsmeer). In totaal is 74% van alle kinderen een of meer keer teruggekomen voor een hercontrole (1590 onderzoeken).

Tweede centrum gesloten

Tot ons grote spijt, heeft onze partner in verband met financiële en organisatorische problemen het partnerschap met onze stichting beëindigd: wij leveren dus helaas geen zorg meer in de regio van Sotouboua.

Clarafonds gaf veel meer hulp aan de armste kinderen

Tijdens dit schooljaar heeft ons Clarafonds 1527 keer hulp gegeven aan kinderen uit de armste milieus (2014-2015: 767 keer). De hulp bestaat voornamelijk uit het meefinancieren van onderzoeken door specialisten en van operaties in een ziekenhuis. Wij betalen dan vaak

80% van de kosten. Met de steun van het Clarafonds was tijdens dit schooljaar € 19.960 gemoeid (2014-2015: € 12.268,-). Die grote stijging is het gevolg van steeds

Onderzoek door arts tijdens spreekuur baby's in ons centrum

meer bekendheid in het land (de kinderen komen uit alle windstreken) én van de extra financiering die wij hebben ontvangen voor enkele speciale handicaps. Zo hebben we veel meer kinderen met X- of O-benen of andere aandoeningen aan het bewegingsapparaat van de kinderen behandeld: 159 behandelingen voor in totaal € 5599 (2014-2015: 77 behandelingen voor € 1242). Andere opvallende resultaten zijn de stijging van de hulp aan kinderen met gehoorproblemen: in 2015-2016 61 kinderen voor € 3582; in 2014-2015 23 kinderen voor

in totaal € 1508. En de stijging van de hulp aan kinderen met epilepsie (2015-2016: 70 behandelingen voor € 1781; 2014-2015: 30 behandelingen voor € 1145). Klik [hier](#) voor de volledige specificatie van de uitgaven van dit schooljaar.

Het Clarafonds wordt gefinancierd uit giften van verschillende kanten. Bijvoorbeeld van privépersonen die een aparte inzameling houden in verband met verjaardagen, huwelijk of andere bijzondere gebeurtenissen. Maar ook van kerken die een speciale collecte houden en van maatschappelijke organisaties die geld inzamelen. Wij hebben altijd geld nodig voor dit fonds.

Diploma's voor de vijf onderwijzers die deze zomer de cursus gebarentaal hebben gevolgd in verband met het aantrekken van gekwalificeerde onderwijzers op de dovenschool (betaald door een protestantse kerk in Nederland)

Logopedie enorm belangrijk

Onze logopediste heeft het vanaf het begin van ons werk in Togo erg druk gehad. Hij heeft dit schooljaar ruim 1500

behandelingen gegeven aan de kinderen. Het gaat om kinderen die slecht kunnen horen of doof zijn en op de speciale school Vivenda zitten, kinderen met een verstandelijke beperking die op de speciale school Envol en kinderen die op de gewone scholen zitten maar spraak/taalproblemen hebben of ontwikkelingsstoornissen zoals woordblindheid, dyscalculie en ADHD. Deze stoornissen worden veroorzaakt door problemen rond de geboorte, door epilepsie en door een niet goede beheersing van de tweetaligheid (Frans en streektaal). Om de drempel laag

te houden hebben wij de kosten van de behandelingen verlaagd tot 1/5 van de normale prijs van een consult. Ook financieren wij 80 % van het vervoer wanneer het kind van ver moet komen (per motortaxi). Ook bezoekt de logopedist elke week de basisscholen om instructies aan de docenten te geven om de kinderen beter te begeleiden. Afgelopen jaar heeft hij 38 scholen bezocht en geholpen. Tot slot: elk jaar houden wij in samenwerking met de Parijse logopedistenvereniging [Oasis](#) een gratis screening in dorpjes ver van de bewoonde wereld. Dat hebben we ook weer in het begin van het schooljaar 2015-2016 gedaan. We hebben in totaal 300 kinderen gescreend in [twee plaatsen](#).

Twee Nederlandse jeugdartsen kwamen op bezoek in Togo

Fysiotherapeut veel X- en O-benen

Onze fysiotherapeut heeft het in het afgelopen schooljaar 949 behandelingen uitgevoerd (2014-2105: 1008). Opvallend is het grote aantal kinderen met X- of O-benen of andere orthopedische klachten. De meeste klachten kan hij op termijn helemaal oplossen, in enkele gevallen moet er een orthopedisch chirurg aan te pas komen. Verder hebben wij de fysiotherapeut van het dorpje Danyi (30 km van Kpalimé) financieel geholpen met de behandeling van 22 kinderen met motorische problemen. Die kinderen zijn bij ons terecht gekomen tijdens de screening van 300 kinderen met de logopedisten van Oasis waarover we hierboven berichtten. Op onze website hebben wij een overzicht geplaatst van hun [klachten](#). We zijn de Nederlandse organisaties die de kosten hiervan betalen, erg erkentelijk.

Veel drukte bij ons audiologisch centrum

Wij zijn eind 2013 in Kpalimé een audiologisch centrum begonnen, het enige in het land Togo. Wij kunnen dus als enige slechthorende kinderen helpen met uitgebreide controles van het gehoor, met oren uitspuiten en gehoorapparaten. In een land waar naar schatting 20% van de kinderen slecht hoort of doof is, heeft ons team dus veel te doen. Elke maandagmiddag spuiten wij bij 10-20 kinderen de oren uit want de kinderen in Togo hebben extreem veel oorsmeer. Vervolgens zijn er veel kinderen die een klein gehoorverlies hebben maar te weinig om een gehoorapparaat aan te meten; dat gebeurt pas bij een [Fletcherindex](#) van 35 of hoger. Die krijgen adviezen mee voor de school- en thuis-

situatie. Bij een hoger gehoorverlies meten wij een gehoorapparaat aan. Dat hebben wij afgelopen schooljaar bij 61 kinderen gedaan (2014-2105: 30). De apparaten komen uit Nederland waar ze worden ingezameld door kerken, gehoorwinkels en particulieren. Ook krijgen wij soms apparaten van producenten die niet courante modellen over hebben. [Klik hier](#) voor een beeldpresentatie van ons werk bij kinderen met gehoorproblemen. Wij sponsoren overigens ook via giften uit Nederland de enige dovenschool in de stad, doordat wij de salarissen van de drie leerkrachten betalen. En wij onderzoeken dove kinderen gratis.

Bestaande collectieve gezondheidsprojecten nog steeds erg succesvol

In het afgelopen schooljaar zijn de bestaande collectieve projecten voortgezet, voor zover daar nog geld voor was. Het betreft de volgende programma's:

. **EHBO op scholen:** het programma is op 10 basisscholen met 3000 kinderen geïntroduceerd en uitgerold; het programma bestaat uit een cursus EHBO aan 2 onderwijzers per school, een EHBO-kit voor elke school evenals een EHBO-handboek.

. **Handen wassen:** dit is het belangrijkste programma om de hygiëne op scholen te verbeteren. De kinderen leren hun handen te wassen vóór het eten en na het toiletbezoek. We hebben dit programma het afgelopen jaar op 26 scholen met in totaal 6400 kinderen uitgevoerd. Elke maandagmorgen komen de directeurs van de scholen zeep bij ons halen (twee stuks zeep per klas). Wij controleren de afgifte en steekproefsgewijs het gebruik van de zeep. Alle scholen hebben teitjes van ons gekregen voor het handen wassen.

. **Dove kinderen uit buitengebieden naar dovenschool:** het afgelopen schooljaar zijn 22 kinderen elke dag per motortaxi naar school gebracht en weer naar huis; 29 kinderen hebben elke dag een collatie en een warme maaltijd op school gekregen.

. **Kinderen met verstandelijke beperking naar school:** 12 kinderen zijn het hele schooljaar 2015-

2016 elke dag per motortaxi naar school gebracht en weer terug naar huis; 45 kinderen hebben elke dag een collatie en een warme maaltijd op school gekregen.

Dr. Cécile geeft les gezondheidsbeleid aan PABO-studenten

- **Vaccinaties van kinderen met sikkelcelanemie:** we hebben 119 kinderen in dit programma maar door dat er in het land het hele jaar niet voldoende vaccins (pneumokokken 23, meningitis AC en tyfus) te krijgen waren, hebben wij geen vaccinaties kunnen uitvoeren; hopelijk lukt het dit schooljaar wel.
- **Leraren dovenschool:** wij betalen voor de 3 leraren het salaris, anders valt de school om. We zijn met de inspectie voor het basisonderwijs overeengekomen dat de leraren onder het openbaar onderwijs zullen worden gebracht en dan door de overheid betaald zullen worden. Daarvoor hebben we wel een nieuwe dovenschool moeten laten bouwen op overheidsterrein ([zie verder hier](#)).
- **Project schooland-arts:** dit programma is gestart in het [schooljaar 2014-2015](#) en is doorgelopen in het afgelopen schooljaar. Tussen oktober 2015 en februari 2016 hebben wij op 11 basisscholen aan ruim 3000 kinderen voorlichting gegeven; 1645 kinderen van groep 5,6,7, en 8 zijn op het schoolplein of in een lokaal onderzocht. 3151 afwijkingen zijn verwezen naar de tandarts in het ziekenhuis. Het programma betaalt het eerste consult en 60 % van de kosten van de behandeling in het ziekenhuis. Bijna alle kinderen hebben ontstekingen van het tandvlees als gevolg van een slechte hygiëne. Slechts 10% van de kinderen poetst elke dag de tanden. De helft van de kinderen heeft tandsteen en 23% heeft gaatjes. Er is dus nog veel te doen om de mondgezondheid te verbeteren. Daarom zetten wij vooral in op massale voorlichting en op goed poetsen.

Nieuw collectief project: voeding

Het afgelopen schooljaar zijn wij begonnen met een project over het verbeteren van de kennis over voeding bij de [Togolese bevolking](#). Wij leren hoe je met gebruikmaking van de voedingsmiddelen die al in Togo aanwezig zijn, gezond kunt leven. Uit eerder onderzoek van ons is gebleken dat de mensen te weinig eiwit eten omdat vlees en vis duur zijn. Dat kan ondervangen worden door meer soja te eten, door gebruik te maken van [spiruline](#), een alg die in Togo wordt gekweekt, en door de bladeren van de mo-

ringaboom te gebruiken. Die producten bevatten alle veel eiwit en zijn niet duur. Voorts eten de Togolezen onvoldoende fruit en groente hoewel die in overvloed aanwezig zijn. Wij leren ook om minder zout en palmolie te gebruiken (er is te veel hoge bloeddruk in Togo). Vanaf medio oktober 2015 hebben wij elke vrijdagmiddag les gegeven aan moeders van kinderen tussen 0 en 3 jaar en aan basisscholen (directeur, onderwijzers, ouderraad, vrouwen die op school koken, meisjes van groep 8 die al thuis moeten koken). De moeders komen twee keer op het centrum; zij krijgen informatie en kookdemonstraties om te proeven dat gezond ook lekker kan zijn en niet

duur. Voor de moeders die van ver komen betalen wij de taxi. De vertegenwoordigers van de school komen één keer in ons centrum, voor de tweede keer gaan wij op school zelfs om de veiligheid op school te controleren. We hebben in het afgelopen schooljaar ruim 200 moeders en vertegenwoordigers van scholen bijgeschoold. Het programma gaat in het huidige schooljaar verder.

Oefenen in gebarentaal tijdens de cursus voor nieuwe onderwijzers van de dovenschool

Verbetering watervoorziening

Op het gebied van meer

(schoon) drinkwater voeren wij een driepuntenbeleid: 1) we zoeken financiering voor het slaan van waterputten, 2) we verkopen waterfiltersystemen tegen een zacht prijsje en 3) we zorgen voor touwpompen op waterputten. Bij de laatste twee activiteiten krijgen we financiële hulp van de [Stichting Victoriepompen](#) die de waterfilters voor ons in Ghana koopt en die ook de kosten van plaatsing van

touwpompen voor haar rekening neemt. Het afgelopen jaar hebben wij in het dorp Komini in het departement Sotouboua een waterput kunnen laten maken met hulp van de [Kermesse francophone](#). Van deze waterput, de enige in het dorp, maken ongeveer 200 mensen gebruik. Klik [hier](#) voor foto's. De Kermesse heeft ook fondsen verstrekt voor het verdiepen van 15 waterputten in de regio Sotouboua die niet diep genoeg meer zijn en in het droge seizoen droog staan. Klik [hier](#) voor foto's. Wat betreft

Overdracht van waterfilters aan de grens van Ghana met Togo

de waterfilters, daarvan hebben wij het afgelopen schooljaar 197 verkocht. Deze filters zijn eenvoudig in gebruik en onderhoud en erg effectief om verontreinigingen tegen te gaan; klik [hier](#) voor meer informatie.

Cursus schoolgezondheidsbeleid op PABO's

Op verzoek van de directie van twee van de zes PABO's in het land hebben wij 60 opleiders aan de PABO en 400 onderwijzers in opleiding bijgeschoold in schoolgezondheidsbeleid (recht van het kind, voeding, slapen, ogen, oren, taal-spraak ontwikkeling, dyslexie etc.). Dit is een heel belangrijke mogelijkheid voor ons om het denken over preventie van ziektes en gebreken bij kinderen te versterken. Wij verwachten dat de toekomstige onderwijzers de opgedane kennis zullen toepassen tijdens hun loopbaan op de scholen en dat ze daardoor de gezondheid bij de leerlingen flink zullen bevorderen.

Hoera voor onze medewerkers

Zonder onze vaste 13 medewerkers hadden we bij lange na niet onze goede resultaten kunnen halen.

Cécile vaker bereikbaar in Europa

Onze chef-arts Cécile was het afgelopen schooljaar meer in Europa: zij ging elke twee maanden naar Afrika; de rest van de tijd volgde zij vanaf Nederland haar team via tele-

Ons team in Kpalimé in de tuin van het centrum

Bloed prikken in ons centrum tijdens het spreekuur voor baby's

foon en internet. Het schooljaar 2016-2017 zal zij nog meer in Europa zijn. Het team in Kpalimé is inmiddels zo ervaren dat het een flinke tijd zelfstandig kan werken. En we hebben vrijwel dagelijks contact met hen vanuit Nederland via mail en telefoon. Cécile is bereikbaar via haar vaste emailadres cschatsavy@yahoo.fr en via haar mobiele nummer 06-305 80 262.

Giften?!

Wij leven van giften, aangezien geen enkele officiële instantie ons financieel steunt. Maak uw gift over op ons bankrekeningnummer NL83 RABO 0133363376 (let op: na NL83 komt het woord RABO met een O van Otto en dan het nummer 0133363376, dat begint met een nul) ten name van Stichting Kinderhulp Togo in Zoetermeer. Uw gift wordt voor 100% gebruikt voor hulp aan de kinderen in Togo. En

U kunt de gift aftrekken volgens de regels van de belastingdienst want wij zijn een [ANBI-stichting](#).

Colofon

© Stichting Kinderhulp Togo, september 2016

Website:

www.kinderhulp-togo.nl

Vragen/opmerkingen/suggesties:

U kunt zich aanmelden voor de nieuwsbrief via: info@kinderhulp-togo.nl

Bankrekening: NL83 RABO 0133 3633 76

Van de Stichting Kinderhulp Togo te Zoetermeer

BIC: RABONL2U

Volg ons op twitter: @KinderhulpTogo.

1. Kerncijfers activiteiten Togo¹

	Schooljaar 2015-2016	Schooljaar 2014-2015	Schooljaar 2013-2014	Schooljaar 2012-2013
Aantal medische centra	2 ²	2	1	1
Aantal scholen in ons programma	81	77	55	37
Aantal kinderen op deze scholen	18 550	23.185	24.601	19.666
Aantal medewerkers ons centrum	16	16	16	15
Volledig onderzoek alle kinderen	1401	1235	1604	1284
- waarvan kinderen t/m 3 jaar	390	502	333	166
Onderzoek ogen/oren onderwijzers+ montuur	52	40	35	38
Aantal beperkt onderzochte kinderen(ogen/oren/lengte/gewicht)	--	2207	707	877
Aantal verwijzingen ziekenhuis	777	584	402	342
Aantal behandelingen logopedisten	1493	2066	2496	2131
Aantal behandelingen fysiotherapeut	949	1008	932	914
Onderwijzers geschoold in taal/spraak cq woordblindheid ed	45	--	75	180
Aantal gevaccineerde kinderen met sikkelcelanemie	geen vaccins beschikbaar	89	43	65
Aantal kinderen met glaucoom in behandeling	35	20	53	75
Aantal gebouwde/gerenoveerde toiletten	--	--	6	6
Aantal gerealiseerde waterputten	1	1	-	2
Aantal verkochte waterfilters	197	167	171	202
Aantal teiltjes voor scholen	-- ³	562	124	34
Aantal stuks zeep scholen	12 028	13.906	6600	2750
Aantal containers hulpgoederen	--	0	0	0
Aantal radio-uitzendingen	2	2	8	18

2. Resultaten onderzoeken naar frequentie aandoeningen

Schooljaar 2015-2016

	0-3 jaar	Basisschool	Middelbare school
Geen aandoeningen	18%	1%	2%
1 aandoening	24%	6%	6%
2 aandoeningen	27%	14%	17%
Meer dan 2	31%	79%	74%

¹ Samengestelde resultaten van de twee centra, Kpalimé en Sotouboua.

² Centrum Sotouboua per juli 2016 gesloten vanwege financiële problemen partner Cecodri.

³ Alle scholen die dit jaar meededen, hadden al teiltjes van ons gekregen in een vorig jaar.

3. Resultaten onderzoeken naar soort aandoening⁴

Schooljaar 2015-2016

Aandoening	0-3 jaar	Basisschool	Middelbare school
Parasieten in darmen	68%	86%	82%
Malaria	42%	64%	46%
Bloedarmoede	35%	35%	34%
Oren	1%	54%	39%
Ogen	6%	45%	52%
Spraak/taalstoornissen	5%	20%	3%
Andere ziektes	22%	19%	26%
Groeiproblemen	22%	19%	26%
Tandcariës	--	--	2%
Sikkelcelanemie	6%	5%	15%
Motoriek	9%	6%	4%
Obesitas	--	--	8%

⁴ De meeste kinderen hebben meer dan één aandoening.